

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

KIM NGỌC

THIẾT KẾ VÀ TỔ CHỨC
HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM TRONG
DẠY HỌC MÔN TOÁN LỚP 5

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2020

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

KIM NGỌC

**THIẾT KẾ VÀ TỔ CHỨC
HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM TRONG
DẠY HỌC MÔN TOÁN LỚP 5**

Ngành: Giáo dục học (Giáo dục tiểu học)

Mã số: 8 14 01 01

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: TS. Lê Thị Thu Hương

THÁI NGUYÊN - 2020

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu trích dẫn đều có nguồn gốc rõ ràng, các kết quả trong luận văn là trung thực và chưa được công bố ở bất kỳ công trình nào khác, các thông tin trích dẫn trong luận văn đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, tháng 6 năm 2019

Tác giả luận văn

Kim Ngọc

LỜI CẢM ƠN

Trước hết em xin bày tỏ lòng biết ơn đối với TS. Lê Thị Thu Hương - người đã tận tình chỉ bảo giúp đỡ em trong học tập, nghiên cứu và giúp em hoàn thành luận văn này.

Em xin chân thành cảm ơn các thầy cô, khoa Giáo dục Tiểu học, Bộ phận Sau đại học, Phòng Đào tạo, Thư viện trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên đã tạo điều kiện cho em trong thời gian học tập tại trường.

Xin chân thành cảm ơn Ban Giám hiệu, các thầy cô giáo cùng các em học sinh các trường Tiểu học Nguyễn Viết Xuân, Tiểu học Đội Cấn thành phố Thái Nguyên đã giúp tôi khảo sát và thực nghiệm các nội dung trong luận văn này.

Để hoàn thành luận văn: “***Thiết kế và tổ chức hoạt động trải nghiệm trong dạy học môn Toán lớp 5***” tôi đã sử dụng, kế thừa có chọn lọc các nghiên cứu của các tác giả đi trước, đồng thời nhận được rất nhiều sự quan tâm, chỉ bảo của các thầy, cô giáo; sự giúp đỡ của bạn bè, người thân đã động viên tôi trong quá trình hoàn thành luận văn.

Mặc dù đã có nhiều cố gắng và nỗ lực để hoàn thành tốt luận văn nhưng chắc chắn sẽ không tránh khỏi những thiếu sót. Kính mong nhận được sự chỉ bảo, đóng góp của các thầy, cô giáo và các bạn.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 6 năm 2020

Tác giả luận văn

Kim Ngọc

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC CÁC BẢNG, BIỂU ĐỒ	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	2
3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu.....	2
4. Giả thuyết khoa học	2
5. Nhiệm vụ nghiên cứu	2
6. Phạm vi nghiên cứu	3
7. Phương pháp nghiên cứu	3
8. Cấu trúc luận văn.....	4
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN	5
1.1. Khái quát về tình hình nghiên cứu	5
1.1.1. Nghiên cứu trên thế giới.....	5
1.1.2. Nghiên cứu trong nước	7
1.2. Hoạt động trải nghiệm	9
1.2.1. Khái niệm.....	9
1.2.2. Vai trò của hoạt động trải nghiệm trong dạy học và giáo dục học sinh	11
1.2.3. Các hình thức tổ chức dạy học trải nghiệm.....	13
1.3. Nội dung và yêu cầu cần đạt của môn Toán lớp 5 chương trình giáo dục phổ thông 2018	18
1.4. Đặc điểm nhận thức của học sinh lớp 5.....	25
1.4.1. Tư duy.....	25
1.4.2. Ngôn ngữ	26

1.4.3. Chú ý.....	26
1.4.4. Trí nhớ	27
1.4.5. Quan sát	27
1.4.6. Tưởng tượng	27
1.5. Thực trạng thiết kế và tổ chức các hoạt động trải nghiệm trong dạy học môn Toán tại các trường tiểu học hiện nay	28
1.5.1. Mục đích khảo sát.....	28
1.5.2 Đối tượng khảo sát.....	28
1.5.3. Nội dung	30
1.5.4. Phương pháp	30
1.5.5. Kết quả khảo sát	30
Tiểu kết chương 1	37
Chương 2: THIẾT KẾ VÀ TỔ CHỨC CÁC HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM TRONG DẠY HỌC MÔN TOÁN LỚP 5	38
2.1. Quy trình thiết kế hoạt động trải nghiệm trong dạy học môn Toán lớp 5	38
2.2. Nguyên tắc thiết kế hoạt động trải nghiệm trong dạy học ở Tiểu học	41
2.2.1. Nguyên tắc 1: Đảm bảo tính trải nghiệm và phát huy khả năng sáng tạo của HS.....	41
2.2.2. Nguyên tắc 2: Đảm bảo mục tiêu giáo dục	41
2.2.3. Nguyên tắc 3: Đảm bảo tính vừa sức	42
2.2.4. Nguyên tắc 4: Đảm bảo sự thống nhất giữa vai trò tự giác, tích cực, độc lập, sáng tạo của HS và vai trò chủ đạo của GV	42
2.3. Thiết kế hoạt động trải nghiệm trong dạy học môn Toán lớp 5	43
2.3.1 Thiết kế hoạt động trải nghiệm theo hình thức Thực hành ứng dụng các kiến thức toán học vào thực tiễn và các chủ đề liên môn	43
2.3.2. Thiết kế và tổ chức hoạt động trải nghiệm theo hình thức Tổ chức các hoạt động ngoài giờ chính khoá	58
Tiểu kết chương 2	81

Chương 3: THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM	82
3.1. Mục đích thực nghiệm	82
3.2. Đối tượng thực nghiệm.....	82
3.3. Thời gian thực nghiệm.....	82
3.4. Nội dung thực nghiệm	82
3.5. Cách tiến hành thực nghiệm	83
3.6. Các phương pháp đánh giá kết quả thực nghiệm	83
3.7. Phân tích kết quả thực nghiệm	84
3.7.1. Phân tích kết quả thực nghiệm về mặt định lượng	84
3.7.2. Phân tích kết quả thực nghiệm về mặt định tính	87
3.8. Kết luận chung về thực nghiệm sư phạm	88
Tiểu kết chương 3	89
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	90
TÀI LIỆU THAM KHẢO	92
PHỤ LỤC	

DANH MỤC VIẾT TẮT

GV	: Giáo viên
HĐTN	: Hoạt động trải nghiệm
HS	: Học sinh

DANH MỤC CÁC BẢNG, BIỂU ĐỒ

Bảng 1.1	Số lượng GV dạy môn Toán lớp 5 ở các trường tham gia khảo sát thực trạng	29
Bảng 1.2	Số lượng cán bộ quản lí ở các trường tham gia khảo sát thực trạng.....	29
Bảng 1.3	Số lượng HS ở các trường tham gia khảo sát thực trạng	29
Bảng 1.4	Mức độ quan tâm của GV đối với việc tổ chức và thiết kế các hoạt động trải nghiệm trong dạy học môn Toán	30
Bảng 1.5	Mức độ sẵn sàng thiết kế và tổ chức các hoạt động trải nghiệm trong dạy học Toán.....	31
Bảng 1.6	Nhận thức của GV về hoạt động trải nghiệm trong dạy học	32
Bảng 1.7	Mức độ thường xuyên tổ chức các hoạt động trải nghiệm trong dạy học Toán lớp 5	32
Bảng 1.8	Những khó khăn của GV khi thiết kế, tổ chức hoạt động trải nghiệm trong dạy học môn Toán lớp 5	33
Bảng 1.9	Mức độ thường xuyên tham gia hoạt động trải nghiệm trong môn Toán lớp 5	34
Bảng 1.10	Mức độ mong muốn của HS về tham gia các hoạt động trải nghiệm trong môn Toán lớp 5.....	35
Bảng 3.1.	Kết quả bài kiểm tra của lớp 5A và lớp 5G	85
Bảng 3.2.	Kết quả xử lý số liệu thống kê lớp 5A và 5G.....	86
Biểu đồ 3.1.	Tỷ lệ phần trăm kết quả bài kiểm tra của lớp 5A và 5G.....	86

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Thực hiện hóa tinh thần “Đổi mới căn bản, toàn diện Giáo dục và đào tạo, đáp ứng nhu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế” của Nghị quyết 29 - Hội nghị Trung ương 8 Khóa XI, chúng ta đã và đang thực hiện đổi mới nội dung chương trình, sách giáo khoa phổ thông. Đây là một nhu cầu và cũng là một yêu cầu cấp thiết đối với GD hiện đại nhằm *“chuyển mạnh quá trình giáo dục từ chủ yếu trang bị kiến thức sang phát triển toàn diện năng lực và phẩm chất người học; học đi đôi với hành; lí luận gắn với thực tiễn; giáo dục nhà trường kết hợp với giáo dục gia đình và giáo dục xã hội.”*

Tháng 12/2018 vừa qua, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã tban hành chương trình giáo dục phổ thông tổng thể (CTGDPT 2018). Trong đó, mục tiêu của môn Toán ở trường phổ thông được xác định là *“...góp phần hình thành và phát triển các phẩm chất chủ yếu, năng lực chung và năng lực toán học cho HS; phát triển kiến thức, kĩ năng then chốt và tạo cơ hội để HS được trải nghiệm, vận dụng toán học vào thực tiễn; tạo lập sự kết nối giữa các ý tưởng toán học, giữa Toán học với thực tiễn, giữa Toán học với các môn học và hoạt động giáo dục khác ...”*.

Mục tiêu trên được thể hiện rất rõ trong chương trình của môn Toán khi có tới 5% thời lượng của môn học dành cho các hoạt động thực hành, trải nghiệm. Khi tham gia các hoạt động thực hành, trải nghiệm, HS sẽ được vận dụng những tri thức, kiến thức, kĩ năng, thái độ đã được tích lũy từ giáo dục toán học và những kinh nghiệm của bản thân vào thực tiễn cuộc sống một cách sáng tạo; phát triển cho học sinh những năng lực cần thiết cho bản thân trở thành người lao động tương lai và người công dân có trách nhiệm; giúp học sinh bước đầu xác định được năng lực, sở trường của bản thân nhằm định hướng và lựa chọn nghề nghiệp.